

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

20 april 2006

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de dames Hilde Crevits, Tinne Rombouts en Stern Demeulenaere
en de heren Patrick Lachaert, Bart Martens en Mark Demesmaeker –**

betreffende het wegwerken van knelpunten inzake de reductie van bestrijdingsmiddelen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het decreet van 21 december 2001 houdende vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest verbiedt het gebruik van pesticiden op het openbaar domein vanaf 1 januari 2004. Het uitvoeringsbesluit van 14 juli 2004 biedt openbare besturen wel de mogelijkheid om een reductieprogramma op te maken, waarbij gemotiveerd kan worden afgeweken van het nulgebruik en dat tot 2015.

Vrijwel alle Vlaamse gemeenten en openbare diensten leveren grote inspanningen om het gebruik van bestrijdingsmiddelen op hun openbaar domein af te bouwen. Door het gebruik van pesticiden maximaal te beperken, moet de kwaliteit van ons leefmilieu verbeteren.

Toch blijken een aantal knelpunten te bestaan die tot dusver de weg naar een volledig bannen van bestrijdingsmiddelen bemoeilijken, zo niet onmogelijk maken.

Er bestaat bovendien geen structureel overleg dat de knelpunten in kaart brengt, oplossingen uitwerkt en evoluties met betrekking tot deze oplossingen volgt. De knelpunten kunnen als volgt samengevat worden.

1. Sensibilisering

Op initiatief van de Vlaamse overheid werd een draaiboek 'Zonder is gezonder' uitgewerkt, waaraan een sensibiliseringscampagne was gekoppeld.

Toch gebeurt de sensibilisering om bestrijdingsmiddelen te beperken hoofdzakelijk door lokale besturen. In het decreet werd bepaald dat de lokale besturen daarvoor budgetten ter beschikking zouden krijgen. Dat is tot dusver niet of slechts in beperkte mate gebeurd. Niettemin leveren gemeenten grote inspanningen, hoofdzakelijk via infobladen of -avonden, om inwoners te informeren over de verplichte reductie van bestrijdingsmiddelen. Een aantal tegenstrijdige signalen bemoeilijken de sensibilisering.

Particulieren wensen een nette, verzorgde en onkruidvrije omgeving. Dat verhoogt hun veiligheidsgevoel.

De tolerantie ten overstaan van begroeiingen is klein. Tijdschriften blijven reclame maken voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van parken, tuinen en plantsoenen. In de handel kunnen particulieren vrij bestrijdingsmiddelen aankopen.

Meer dan eens worden op het openbaar domein bestrijdingsmiddelen gebruikt door particulieren, en vaak in te hoge doses. Daar wordt het milieu uiteraard niet beter van. Wel integendeel.

Een uniforme en integrale aanpak op het gebied van sensibilisering is daarom noodzakelijk. De inspanningen moeten worden opgedreven, zowel op lokaal, op provinciaal, op regionaal als op federaal niveau. Het draaiboek 'Zonder is gezonder' kan daarbij als basis voor de campagnes dienen.

2. Alternatieven zijn arbeidsintensief

De curatieve manuele onkruidbestrijding is erg arbeidsintensief. Ze verloopt trager en moet op geregelde tijdstippen worden herhaald. De personeelsformaties van gemeenten zijn daar niet op berekend.

Onderzoek is nodig naar de mogelijkheid om projecten van sociale tewerkstelling (via Mina-arbeid, arbeid verricht door beschutte werkplaatsen) inzake onkruidbestrijding te ondersteunen vanuit het Vlaamse niveau.

Daarnaast kan door herverdeling van taken meer aandacht worden besteed aan het tegengaan van kruidgroei op verhardingen en in groenelementen.

3. De kennis en het rendement van alternatieve bestrijdingstechnieken en -machines

Inzake het inzetten van materiaal en machines voor alternatieve onkruidbestrijding zijn openbare besturen aangewezen op de methode van 'trial & error'. De alternatieven zijn duur, geven vaak onvoldoende rendement en meer dan eens worden verkeerde toestellen aangekocht.

Het uittrekken van budgetten voor een verder en doorgedreven onderzoek naar het bestaan en verbeteren van alternatieve machines voor onkruidbestrijding zijn noodzakelijk. Dat gebeurt bij voorkeur in overleg met de sector en de fabrikanten en na een

grondige inventarisatie van de bestaande technieken en ervaringen.

De mogelijkheden inzake groepsaankoop van machines, na uitvoerig vergelijkend onderzoek, moeten worden onderzocht.

4. Te divers aanbod inzake herscholing

De bij- en herscholing van personeelsleden en bewindslui gebeurt via privé-initiatieven die niet altijd even coherent zijn. Bepaalde opleidingen leggen heel sterk de nadruk op preventieve onkruidbeheersing, terwijl andere focussen op curatieve onkruidbestrijding. Een coördinatie van de opleidingen in groenbeheer (preventieve en curatieve) is noodzakelijk. Daarbij moet de nadruk vooral op preventie liggen.

5. Huidige en toekomstige kostenstijging

Voor heel wat openbare diensten betekent de afbouw van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen een (aanzienlijke) stijging van het kostenplaatje.

De toename van de kosten is het gevolg van de aanwerving van extra groenarbeiders, het uitbesteden van taken van groenonderhoud aan externen (vegen, onkruid borstelen, algemeen onderhoud), de aankoop van materiaal en machines.

Andere oorzaken van de kostenstijging zijn: extra uitgaven voor vorming van personeelsleden en extra uitgaven voor het heraanplanten van groenzones volgens de principes van harmonisch park- en groenbeheer.

Reductieprogramma's waarbij thans 20% van het patrimonium pesticidenvrij is, impliceren nu al aanzienlijke meeruitgaven.

In het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst Milieu, moet de mogelijkheid worden onderzocht om financiële stimuli te geven aan cruciale investeringen.

6. Aanleg patrimonium

De huidige aanleg van het openbaar domein laat in veel gevallen onderhoud zonder bestrijdingsmiddelen niet toe.

Veel voetpadverhardingen zijn aangelegd in betonstraatstenen waarbij hemelwater in de grond kan dringen. Onkruidgroei op voetpaden is dus mogelijk en de manuele bestrijding door openbare besturen is geen haalbare kaart.

Begraafplaatsen en sportterreinen zijn vaak ongeschikt ingericht. Pesticidengebruik is het enige mogelijke alternatief, zolang er geen middelen beschikbaar zijn om begraafplaatsen opnieuw in te richten.

Bij de heraanleg van onder meer wegen, straten, parken en plantsoenen wordt onvoldoende rekening gehouden met het toekomstige onderhoud van het openbaar groen.

Terzake bestaan weinig stimuli, centrale beplantingsconcepten enzovoort. Ook het overleg tussen de verschillende gemeentelijke diensten kan beter.

Naast financiële ondersteuning hebben de gemeenten ook inhoudelijk ondersteuning nodig. Te weinig gemeenten beseffen dat ze preventief moeten denken en werken. Er zijn meer pasklare oplossingen nodig voor de knelpunten waar veel gemeenten mee geconfronteerd worden. Gemeenten moeten gestimuleerd worden om hun groen anders in te richten, zodat ze minder arbeidsuren aan het groenbeheer moeten besteden. Een doorgedreven informatie en sensibilisering van ontwerpers van openbare domeinen is noodzakelijk. Onderzoek moet verricht worden naar de opmaak van typebestekken terzake.

7. Gebrekkige opvolging vanuit Vlaanderen

Het naleven van het uitvoeringsbesluit impliceert een aanzienlijke administratieve last. Ingediende reductieprogramma's kunnen niet of nauwelijks aangepast of gewijzigd worden.

Ingediende reductieprogramma's worden niet of nauwelijks op de haalbaarheid van hun uitvoering getoetst. De beoordeling van de ingediende programma's gebeurt op papier. Met ringmappen wiedt men geen onkruid.

De evaluatie van het decreet gebeurde door de administratie op basis van een beperkt aantal ingediende programma's en evaluaties. Een evaluatie op papier dus. Het zou beter zijn de effectieve en werkelijk geboekte resultaten te evalueren. Aan de hand van

deze beoordeling moeten vervolgens het decreet en het uitvoeringsbesluit aan een evaluatie onderworpen worden.

Hilde CREVITS

Tinne ROMBOUTS

Stern DEMEULENAERE

Patrick LACHAERT

Bart MARTENS

Mark DEMESMAEKER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de kaderrichtlijn Water die verplicht om residuen van bestrijdingsmiddelen in de waterketen zoveel mogelijk te beperken;
- gelet op het decreet van 21 december 2001 houdende vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest;
- gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 houdende nadere regels inzake de reductieprogramma's ter vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest;
- overwegende dat 298 Vlaamse gemeenten en alle Vlaamse provincies een reductieprogramma hebben ingediend met een stappenplan om het gebruik van bestrijdingsmiddelen op hun openbaar domein drastisch in te perken; dat ook een groot aantal openbare diensten een reductieplan hebben ingediend; dat er knelpunten zijn die de uitvoering van het decreet en de ingediende reductieprogramma's bemoeilijken;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° structureel overleg te organiseren tussen de diverse actoren op het veld (politici, ambtenaren, lesgevers, groenbeheerders, adviseurs enzovoort) om de knelpunten in kaart te brengen en oplossingen uit te werken;
 - 2° werk te maken van een degelijk en goed onderbouwd communicatieplan, dat hanteerbaar is op lokaal, provinciaal, regionaal en federaal niveau en dat zich richt tot de burgers en hen informeert over:
 - a) de verplichte reductie van bestrijdingsmiddelen voor openbare diensten en besturen;
 - b) de noodzaak tot reductie van bestrijdingsmiddelen op huishoudelijk niveau omwille van milieu- en gezondheidseffecten;
 - 3° overleg te plegen met de federale regering om producenten en verkopers van bestrijdingsmiddelen te stimuleren om voor particulier gebruik

minder schadelijke en minder geconcentreerde doses van bestrijdingsmiddelen op de markt te brengen;

- 4° nieuwe projecten van sociale tewerkstelling inzake onkruidbestrijding te ondersteunen vanuit het Vlaamse niveau, eventueel in het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst Leefmilieu;
- 5° financiële middelen uit te trekken voor een doorgedreven onderzoek naar het bestaan en verbeteren van alternatieve machines voor onkruidbestrijding en de mogelijkheid tot groepsaankopen van alternatieve machines te onderzoeken;
- 6° een analyse te maken van de verschillende aangeboden opleidingen inzake ecologisch groenbeheer en die op elkaar af te stemmen zodat elke opleiding een deel preventieve en een deel curatieve onkruidbestrijding omvat;
- 7° stimuli uit te werken zodat bij de heraanleg van elke groenomgeving prioritair aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid tot pesticidenvrij onderhoud;
- 8° het uitvoeringsbesluit van 14 juli 2004 te wijzigen in die zin dat aan elke openbare dienst de mogelijkheid geboden wordt om de ingediende programma's te wijzigen of bij te sturen of om er extra tijdelijke afwijkingen op het pesticidenverbod in op te nemen zonder af te wijken van de doelstellingen van het decreet en het uitvoeringsbesluit;
- 9° de administratieve last, verbonden aan de opmaak en de uitvoering van de reductieprogramma's, tot een minimum te beperken.

Hilde CREVITS

Tinne ROMBOUTS

Stern DEMEULENAERE

Patrick LACHAERT

Bart MARTENS

Mark DEMESMAEKER